

PRZYKŁAD DOBREJ PRAKTYKI W EDUKACJI
do opublikowania na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Kielcach

Pełna nazwa szkoły/placówki, w której realizowane jest działanie		Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 im. J. Korczaka w Busku - Zdroju		
Imię i nazwisko dyrektora szkoły/placówki		mgr Dariusz Kumor		
Adres	ul. J. Korczaka 13, 28-100 Busko – Zdrój	Strona internetowa http://psp2busko.szkołnastrona.pl/	Tel.: 41 378 33 37 e-mail: sp2@oswiata.busko.pl	
Imię i nazwisko, stanowisko osoby odpowiedzialnej za wartość merytoryczną publikacji		mgr Aleksandra Moskal – nauczyciel mgr Anna Wilk – nauczyciel mgr Magdalena Lechowska – Brych – nauczyciel mgr Wioletta Kumor – nauczyciel		
Zakres działania: (proszę zaznaczyć „x” właściwe pole)	Edukacja, dydaktyka	X	Zajęcia pozalekcyjne	X
	Wychowanie, opieka i profilaktyka	X	Pomoc psychologiczno-pedagogiczna	
	Zajęcia wspomagające rozwój ucznia	X	Kształcenie zawodowe	
	Organizacja i zarządzanie		Funkcjonowanie szkoły w środowisku	X
	Działania innowacyjne	X	Wyrównywanie szans edukacyjnych	
	Nauczanie zdalne		Warunki i sposoby oceniania	
	Inne obszary (określić jakie)			
Temat działania: „Wdrażanie zasady 5 R w środowisku szkolnym”				
Czas/okres realizacji zadania: 03 października 2022 r. – 29 maja 2023 r.				
Cele działania: - przybliżenie założeń zasady 5 R promującej przyjazny dla środowiska styl życia i zrównoważoną konsumpcję dóbr - zwiększenie świadomości ekologicznej osób tworzących środowisko szkolne: uczniów, nauczycieli, rodziców - kształtowanie postawy szacunku dla przyrody i współodpowiedzialności za stan planety - zachęcanie do odmawiania przyjmowania przedmiotów zbędnych, a szkodliwych dla środowiska - podkreślenie potrzeby ograniczania nabywania nowych rzeczy i preferowanie minimalistycznego stylu życia - wspieranie nawyku ponownego używania przedmiotów - doskonalenie umiejętności prawidłowego segregowania odpadów - wypracowanie zrozumienia konieczności kompostowania odpadów, które się do tego nadają - stworzenie warunków do integracji środowiska szkolnego poprzez podejmowanie wspólnych działań - umożliwienie uczniom rozwijania kompetencji przyszłości, w tym: umiejętność planowania działań, organizowania aktywności, uruchamiania własnej kreatywności, umiejętność budowania relacji i współpracy w zespole, sprawne posługiwanie się nowymi mediami				

Opis działania:

Szkolę można przyrównać do wielkiego organizmu, którego codzienne funkcjonowanie wpływa na stan środowiska naturalnego. Zdajemy sobie sprawę, że kondycja planety nie jest dobra. Zewsząd słyszymy, że należy coś zrobić, by zapobiec katastrofie. Szkoła jest miejscem predysponowanym do tego, by uświadamiać dorosłych i edukować dzieci. Warto jednak w ramach edukacji ekologicznej realizowanej w szkole pójść krok dalej. Działalność informacyjna ma ogromne znaczenie, ale potrzebne jest konkretne działanie. Temu ma służyć wdrożenie założeń zasady 5 R w szkole.

Zasada 5 R opiera się na pięciu krokach. Ich nazwy wywodzą się z języka angielskiego: refuse, czyli odmawianie zbędnych rzeczy; reduce, czyli ograniczanie nabywania; reuse czyli ponowne używanie; recycle, czyli poddawanie procesom pozwalającym odzyskiwać surowce; rot czyli kompostowanie.

Głównym celem podjętego działania było wdrożenie zmian w codziennym funkcjonowaniu naszej szkoły w oparciu o założenia zasady 5 R. Zaplanowane aktywności nie przyniosłyby zamierzonego efektu bez uprzedniego zwiększenia świadomości ekologicznej osób tworzących środowisko szkolne: uczniów, nauczycieli, pracowników obsługi, rodziców. Poszerzenie wiedzy ekologicznej i kształtowanie postawy szacunku dla przyrody było równie ważne jak wdrażanie skutecznych rozwiązań.

Wiedza teoretyczna potrzebna do zrozumienia idei 5 R była przekazywana uczniom i nauczycielom z wykorzystaniem różnych form zajęć. Na wstępie zebrano grupę uczniów szczególnie zainteresowanych tematyką ekologiczną, którzy stali się liderami przedsięwzięcia. Po uprzednim zapoznaniu się z tematem przygotowali oni pod opieką nauczycieli zajęcia warsztatowe typu „starsi uczniowie uczą młodszych”. Tematyka warsztatów związana była z ograniczaniem produkcji odpadów. Uczniowie mówili młodszym kolegom o recyklingu i upcyklingu, o zamiennikach i mądrych wyborach przy kupowaniu. Pokazywali, jak żyć bardziej ekologicznie. Przedstawili scenki ukazujące największe błędy popełniane podczas zakupów. Młodszy uczniowie z chęcią brali udział w różnych aktywnościach. W ramach warsztatów liderzy uczyli także, jak wykonać lapbook i z ich pomocą uczestnicy zajęć wykonali eko poradniki dla całej rodziny.

Liderzy przygotowali giga lapbooka, czyli dużą formę, która została ustawiona na szkolnym korytarzu stanowiąc źródło informacji dla całej społeczności szkolnej. Giga lapbook zawierał cenne wskazówki, jak robić zakupy, żeby nie szkodzić planecie i jak dzięki świadomym wyborom produkować mniej śmieci, zwłaszcza z tworzyw sztucznych.

Edukacją z zakresu zasady 5R objęte zostały także dzieci z oddziału przedszkolnego, dla których starsi uczniowie przygotowali teatrzyk kukiełkowy pt. „Skarpetki na tropie prądu”. Dzieci dowiedziały się, skąd się bierze prąd, jakie zasoby są zużywane, by wyprodukować energię, że te zasoby się wyczerpują. Dyskutowano, co robić, by zużywać mniej prądu, a więc jak oszczędzać energię. Na koniec mali uczniowie przygotowali "przypominalki" w postaci kolorowanek, które będą przypominały im i ich rodzinom, jak racjonalnie korzystać z zasobów.

Kontynuacją edukacyjnej misji było zorganizowanie widowiska pt. „Nie mamy planety B”. Tematyka przedstawienia poświęcona była wpływowi człowieka na środowisko. Uczniowie pokazali, które z codziennych działań mają negatywny wpływ na planetę, jakie skutki przyniesie brak zmian w podejściu ludzi do zaspokajania zachcianek i wygodnego stylu życia oraz wskazywali, jak każdy z nas może dbać o Ziemię.

Uzupełnieniu wiedzy teoretycznej służyły przygotowywane przez uczniów edukacyjne instalacje przestrzenne. Instalacje znajdowały się w holu szkoły i były dostępne cały czas dla wszystkich zainteresowanych. Pierwsza z nich dotyczyła zachowania bioróżnorodności. Znalazły się tam informacje i zadania do podjęcia przez uczniów naszej szkoły dotyczące tego, czym jest bioróżnorodność, dlaczego jest ważna, co jej szkodzi i co my możemy robić, żeby ją chronić. Druga instalacja poświęcona była zagadnieniu elektroodpadów. Jeden z jej elementów stanowił wykonany przez uczniów rzeczywistych rozmiarów model lodówki zawierający ukryte zadania - rozwiązując je uczniowie dowiadywali się, które z elementów lodówki nadają się do recyklingu i jakie resurowce można z nich odzyskać.

Podjęte w szkole działanie zakładało przekazanie znacznej inicjatywy w ręce uczniów. Wychowankowie mieli okazję opracowywać innowacyjne rozwiązania, które można wykorzystać w szkole w ramach wdrażania zasady 5 R oraz możliwość ich zastosowania pod okiem nauczycieli. W związku z tym w ramach pozalekcyjnych zajęć odbywały się spotkania, podczas których zainteresowani uczniowie dyskutowali o swoich pomysłach.

Dążyliśmy do wprowadzenia zmian w szkole w obszarze oszczędzania wody. Udało się to osiągnąć poprzez zaprojektowanie, wykonanie i praktyczne zastosowanie „Łapacza wody”. Jest to odpowiedź na problem pozyskiwania deszczówki w salach szkolnych znajdujących się na drugim piętrze, gdzie zbyt kłopotliwy jest transport wody zbieranej na zewnątrz szkoły. Wykorzystując ponownie przedmioty zbędne (wyszukane w domach) uczniowie zbudowali samodzielnie konstrukcję, która pozwala zbierać deszczówkę na parapetach zewnętrznych. Zebrana woda jest wykorzystywana do podlewania kwiatów.

Kolejny krok, by wdrożyć zasadę 5 R, to ograniczenie zużycia papieru w szkole. Członkowie szkolnego koła biologicznego przeprowadzili wywiady z nauczycielami na temat ich pomysłów na to, jak uczyć i sprawdzać wiedzę przy minimalnym zużyciu papieru. Efektem tych rozmów było przygotowanie i ustawienie w holu szkoły dużego informatora dla nauczycieli w postaci posteru pt. „Jak kserować i drukować mniej? Zmniejszamy zużycie papieru w szkole”. Zapoznanie nauczycieli z informacjami i wdrożenie tych zasad w codziennym życiu to kolejny przykład kształtowania w szkole postaw pro – natura, tym razem wśród grona pedagogicznego.

Grupa chętnych osób podjęła się realizacji projektu badawczego dotyczącego oszczędzania energii. Uczniowie zdobywali wiedzę, jak odczytywać liczniki energii elektrycznej. Przygotowali samodzielnie film edukacyjny, dotyczący wdrażania zasad pozwalających ograniczyć zużywanie energii elektrycznej. Z pomocą filmu edukowali swoich bliskich w domach i zachęcali do podjęcia wyzwania i wdrożenia pozytywnych zmian. Uczniowie dokonywali w domach odczytów liczników. Podczas spotkania w szkole zostały omówione wyniki badania, a na podstawie zebranych danych przygotowany został raport.

Zasada 5 R zakłada również kompostowanie. Ten temat uczniowie zgłębiali przygotowując łąkę kwietną i przyszkolny ogródek warzywny z wykorzystaniem nowatorskiej metody „no dig”. Działanie wymagało od uczniów pozyskania kompostu. W tym celu w domach we współpracy z rodzicami zbierali suche liście oraz odpady bio, które posłużyły do utworzenia naturalnego nawozu. Nawiązana została także współpraca uczniów z pracownikami obsługi w szkole, którzy dzielili się radami, jak przygotować teren, siać i pielęgnować rośliny, a także dostarczyli sadzonki. Powstała łąka kwietna to sposób na promowanie wśród uczniów postaw pro – natura, a przy okazji realna pomoc dla zapylających owadów.

Przekazanie niezbędnej wiedzy i stymulowanie do poszukiwania twórczych rozwiązań w zakresie wdrażania zasady 5 R stanowiły pierwszy etap działań w szkole. W ramach drugiego etapu uczniowie byli zachęceni do pogłębiania wiedzy i poszukiwania nowych informacji, zwłaszcza z wykorzystaniem pomocy multimedialnych. Realizacji tego celu służyły zaproponowane konkursy, które były też okazją do rozwoju kreatywności i pozwalały uczniom wyrazić się artystycznie. Pierwszy konkurs odbywał się pod hasłem „Upcykling – nowe życie starych rzeczy. Drugie życie tekturowego pudełka”. Do udziału zaprosiliśmy uczniów ze szkół podstawowych na terenie gminy Busko – Zdrój. Uczniowie szukali pomysłów na ponowne wykorzystanie niepotrzebnych pudełek. Prace miały mieć funkcję użytkową i praktyczne zastosowanie. Uczniowie bardzo kreatywnie wykorzystali niepotrzebne pudełka - powstały zabawki, pojemniki do przechowywania, sprzęt grający, a nawet taboret.

Drugi z konkursów zachęcał do pogłębienia wiedzy na temat recyklingu elektroodpadów i polegał na stworzeniu melodii i wykonaniu piosenki dotyczącej odzyskiwania surowców ze sprzętu elektrycznego. Uczniowie przesyłali nagrania swoich wykonanych, często akompaniowali sobie na instrumentach muzycznych.

Trzeci konkurs bazował na umiejętnościach językowych i promował oszczędzanie zasobów wody. Uczniowie przygotowywali wiersze i rymowanki, których przekaz miał zachęcać rówieśników do oszczędnego korzystania z wody w przestrzeni szkolnej i nie tylko. Wiersze i rymowanki zostały wydrukowane i w formie plakatów powieszone w szkolnych toaletach, by przypominać o oszczędzaniu wody.

Wiedzę na temat zasady 5 R członkowie szkolnego koła biologicznego pogłębiali dodatkowo podczas wycieczki do Centrum Edukacji Ekologicznej w Ciężkowicach, gdzie zapoznawali się z interaktywną wystawą i uczestniczyli w warsztatach tematycznych.

Punktem kulminacyjnym działań zaplanowanych na bieżący rok szkolny było utworzenie szkolnej Eko – strefy. Inicjatywa wymagała dobrej współpracy dyirekcji szkoły i nauczycieli z rodzicami i z uczniami, by mogło powstać miejsce przyciągające uczniów, co wymagało kreatywnego podejścia. Miejsce w klimacie eko, w którym edukacja ekologiczna i promowanie dobrych nawyków każdego dnia towarzyszą dzieciom, ale też pracownikom szkoły. Oprócz stałych elementów w Eko - strefie znalazły się elementy, które były okresowo zmieniane tak, by uczniowie zdobywali szeroką świadomość ekologiczną. Eko - strefa będzie funkcjonowała w długiej perspektywie czasowej, również w kolejnym roku szkolnym.

Idea powstania Eko - strefy zakładała ponowne wykorzystanie przedmiotów oraz zminimalizowanie nabywania nowych rzeczy. W działania ekologiczne włączeni zostali rodzice i nauczyciele, którzy pomogli w pozyskaniu i odświeżeniu starych palet, z których przygotowano siedzisko dla uczniów. Członkowie szkolnego koła biologicznego we współpracy z członkami szkolnego wolontariatu dali drugie życie starym zasłonom, pościeli czy ubraniom i uszyli z nich samodzielnie poduszki – siedziska. W ten sposób utrwalał się eko – nawyk ponownego wykorzystywania rzeczy.

Ogłoszono wśród uczniów i ich rodziców zbiórkę roślin doniczkowych, które pochłaniają dwutlenek węgla, obniżając jego stężenie w powietrzu, ale też uznaje się, że mogą wpływać na oczyszczanie powietrza. Na parapetach w Eko – strefie posadzone zostały między innymi: sansewierie, zielistki, draceny, bluszcz.

Przygotowany został szkolny Givebox, czyli punkt wymiany rzeczy między uczniami. Dzieci przynoszą i zostawiają w Givebox' ie zbędne puzzle, gry, książki, artykuły szkolne, zabawki. Każdy może zabrać do domu rzecz, która mu się przyda. W ten sposób ograniczamy nabywanie nowych rzeczy i wpływamy na zmniejszenie zużycia zasobów. Sam Givebox został wykonany samodzielnie przez uczniów w duchu utrwalania pozytywnych eko – nawyków poprzez upcykling drewnianych skrzynek.

Ważnym działaniem w ramach zasady 5 R jest promowanie recyklingu. W Eko – strefie umieszczony został „Żarłacz odpadów”, który jest rodzajem instalacji. Z jednej strony to element o charakterze edukacyjnym, ale wnoszący realne zmiany dla ochrony środowiska – dzięki niemu zachęcamy uczniów naszej szkoły do zmian pro-natura w szkole w zakresie segregacji odpadów. Do tej pory segregowanie odpadów było niemożliwe ze względu na brak pojemników do segregacji odpadów na terenie szkoły. Stworzony przez uczniów „Żarłacz” zawiera wewnątrz wydzieloną przestrzeń, która pozwala segregować papier, szkło i tworzywa. „Żarłacz” ma też walory edukacyjne – jego zewnętrzne ściany to źródło wiedzy o zasadach segregowania podane w formie ciekawostek i wyzwań dla uczniów.

Ponieważ najlepiej uczyć się przez zabawę, grupa uczniów opracowała szkolną grę przestrzenną pt. „Uczeń na 5 R” dostępną w Eko – strefie. Gra ma na celu pokazanie młodym ludziom, jak żyć na co dzień tak, by nie szkodzić planecie i by być bardziej eko. Pozwala utrwalić wiedzę ekologiczną, którą uczniowie zdobywali na temat stosowania zasady 5 R.

Podjęcie kroków w celu wdrażania zasady 5 R w szkole jest przede wszystkim ważnym udziałem placówki w podejmowaniu trudu zatrzymania negatywnych zmian zachodzących w przyrodzie. Misją, która nie tylko spełnia funkcję informacyjną, ale realnym działaniem, które będzie miało przełożenie na stan planety w przyszłości.

Realizacja podjętego w szkole działania może stanowić przykład dobrej praktyki ekologicznej i być inspiracją dla innych szkół, w których będą powstawały Eko - strefy. Elementy pomysłu mogą zostać odtworzone w całości, choć zakładamy, że inne szkoły mogą wprowadzać w swoje Eko - strefy elementy zgodnie z własnym zapotrzebowaniem i kreatywnością.

Opis uzyskanych efektów:

Całe środowisko szkolne aktywnie współpracowało nad wdrożeniem zmian w codziennym funkcjonowaniu szkoły zgodnych z założeniami zasady 5 R. Wypracowano rozwiązania angażującego przekazu treści, który zachęcił dzieci do podejmowania zmian pro - natura. Wzrosło zainteresowanie zagadnieniami z zakresu edukacji ekologicznej, co znalazło odzwierciedlenie w dużym zaangażowaniu w proponowane aktywności oraz wysoką frekwencją w organizowanych konkursach. Wprowadzono realne zmiany w duchu idei 5 R dzięki innowacyjnym pomysłom uczniów, które realizowali z pomocą nauczycieli. Powstała szkolna Eko – strefa jako miejsce codziennej edukacji ekologicznej i nauki przez zabawę.

Wnioski z realizacji:

Współpraca wszystkich członków społeczności szkolnej dała wymierne efekty w postaci utworzenia Eko – strefy. Proces wdrażania założeń zasady 5 R zwiększył świadomość ekologiczną uczniów. Stworzone zostały warunki do rozwijania zainteresowań i umiejętności oraz wykorzystania potencjału uczniów. Wychowankowie angażowali się w edukowanie członków swoich rodzin w zakresie wprowadzania zmian pro – natura w domu.

Na czyje potrzeby odpowiada działanie (np.: uczniów, rodziców, nauczycieli, administracji placówki, społeczności lokalnej)?

Działanie odpowiada na potrzeby uczniów, nauczycieli i rodziców.

W jaki sposób zostanie zapewniona ciągłość /trwałość /cykliczność działania?

W związku z utworzeniem Eko – strefy w przestrzeni szkolnej kontynuowana będzie kampania informacyjna oraz podejmowane dalsze aktywności związane z wdrażaniem zasady 5 R w szkole.

Instytucje wspomagające realizację podjętych działań:

Mamy Projekt – EkoEksperymentarium
Fundacja Chlorofil
Instytut Badań Edukacyjnych

Trudności w realizacji (ewentualne wskazówki w kwestii rozwiązywania problemów):

Brak

Uzasadnienie zgłoszenia:

Wdrażanie założeń zasady 5 R w szkole jako przykład praktycznego zastosowania edukacji ekologicznej. Podejmowanie działań integrujących środowisko szkolne. Wdrażanie rozwiązań pro – natura okazją do rozwoju kompetencji przyszłości .

Wykaz załączników:

Zdjęcia

Wyrażam zgodę na opublikowanie na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Kielcach przedstawionego przykładu dobrej praktyki.

DYREKTOR SZKOŁY

mgr Dariusz Kumor

Podpis dyrektora szkoły/placówki

BLSKO-20207 1.4.2023v

Miejscowość, data